

Fiúk, lányok

Szociális, környezeti és életviteli kompetenciák

6. évfolyam

Programcsomag: Én és a világ – Ember és környezete

A modul szerzője: Leléné Gonda Irén

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	11-12 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A kamaszkori testi, lelki, élettani változások megismerése, megfigyelése; a nemi szerepekkel kapcsolatos társadalmi előítéletek, sztereotípiák megismerése, értékelése
A modul témái, tartalma	Témák: Kapcsolatok – Barátság; Nemek Tartalom: A kamaszkor élettani és lelki változásai (védőnő előadásával kiegészítve); információk gyűjtése a nemiséggel kapcsolatos sztereotípiákról; a nemekkel kapcsolatos előítéletek feldolgozása
Megelőző tapasztalat	Születés és egyedfejlődés, életkori szakaszok, változások
Ajánlott továbbhaladási irány	Kamaszkori konfliktusok; a csoport pozitív-negatív hatásai az egyénre; példaképek, ideálok, minták; szerelem, szexualitás, párkapcsolat
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: érzelmek tudatossága, önállóság, identitás Önszabályozás: tolerancia A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információkezelés, problémamegoldás Társas kompetenciák: empátia, kommunikációs készségek
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és társadalom; Ember a természetben; Testi és lelki egészség Tantárgyakhoz: magyar nyelv és irodalom; biológia; egészségtan; tánc és dráma; technika; életvitel Modulokhoz: Barátság, szerelem; Divatos és menő 1-2.
Támogató rendszer	Bagdy Emőke – Telkes József: <i>Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában</i> . Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest, 1988 Benedek László: <i>Játék és pszichoterápia</i> . Magyar Pszichiátriai Társaság. Budapest, 1992 Rudas János: <i>Delfi örökösei</i> . Gondolat – Kairosz. Budapest, 1997 Spencer Kagan: <i>Kooperatív tanulás</i> . Önkonet Kft. Budapest, 2001 Vágner Mária – Szabó András: <i>Ilyenek a fiúk – Ilyenek a lányok</i> . MÁGUS Kiadó. Budapest, 1997

Módszertani ajánlás

A háromszor 45 percben megvalósítható modul során a mindennapi nemi előítéleteinkkel foglalkozunk. A 11-12 éves korosztályban a lányok fejlődése általában gyorsabb, szembetűnőbb, hamarabb kezdenek felkészülni a felnőtt nemi szerepekre, mint a fiúk. A megvalósításhoz külső partner, meghívott egészségügyi szakember (védőnő) segítségét vesszük igénybe.

Az előítéletekkel kapcsolatos megbeszélést és a védőnői előadást – a kölcsönös elfogadás elősegítése érdekében – egy blokkban, három egymást követő órán szervezzük meg. A téma szempontjából lényeges az önismeret, a kommunikáció, az együttműködési és a társas készségek fejlesztése. Ezek alakulását, változását a mellékelt kérdőívekkel lehet érzékelhetővé tenni. A kérdőívek későbbi feldolgozása, kiértékelése során grafikonon is összehasonlítható az eredmény. Lényeges, hogy a két kérdőív kitöltése között legyen elég idő arra, hogy az átélt élmények, önmegtapasztalások, ismeretek beépüljenek a tanulók meglévő tudásrendszerébe. A modul legtöbb feladata a saját élmény megtapasztalásával valósul meg, de új tárgyi információkat is nyújt.

A II/a feladat C változata akkor ajánlott, ha az osztályba nagy számú roma gyerek jár. A hagyományos roma családon belül a gyerekek szerepe, a nemek megítélése a nem romák többsége számára szokatlan (például, hogy a gyerekek véleményét, akaratát figyelembe veszik, tiszteletben tartják a felnőttek; a nők szolgálják ki a férfiakat; senkinek nem szabad ruha nélkül mutatkozni, a lányok érintetlenségére az egész család ügyel).

Az A, B és C variációk szabadon alkalmazhatók. Ezek egyrészt különböző személyiségű és különböző szociális készségekkel rendelkező gyerekek, valamint módszertani megoldásokat tekintve jelentenek variációkat. A nemek közötti interakciókra vonatkozó gyakorlatok két tartalmi súlypont köré rendeződnek, egyrészt önmaguk és a másik nem megismerése, a különbözőségek elfogadása, másrészt a nemi szerepek elfogadása, a rugalmasabb nemi mintázatok kialakítása. A foglalkozás során elvégzendő gyakorlatok nagy részét nemek szerint elkülönített csoportban végzik a tanulók.

A terem elrendezését úgy alakítsuk, hogy legyen elegendő hely a tanulócsoportok számára. A foglalkozás első részében az egész osztály együtt játszik közös játékokat, majd a fiúk és a lányok csoportjában külön-külön folytatódik a tevékenység. Végül párok és háromfős csoportok is alakulnak.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

Nagyon fontos az egyes gyakorlatok végén a megbeszélés, a reflexió, az érzések, élmények, tapasztalatok megfogalmazása. A mellékletben a megbeszélésekhez kínálunk a pedagógusnak segítséget. Fontos a megerősítés, a gyerek önmagához mért fejlődésének megállapítása mind az önértékeléssel, mind a pedagógus szóbeli értékelésével.

A modul mellékletei

Tanári mellékletek

- P1 – A tanulói kérdőív kiértékeléséhez
- P2 – Kézkeresés játék
- P3 – Bogozd ki a csomót!
- P4 – Sziámi
- P5 – Párválasztás szemkontaktussal
- P6 – A három testőr
- P7 – Egy másik változat
- P8 – Szembenézés az előítéletekkel
- P9 – Témaajánlás

Diákmelléletek

- D1 – Mit gondolok magamról? 1.
- D2 – A három testőr
- D3 – Mit gondolok magamról? 2.